

Circumstàncies en què s'originà el Recull de noms de Sant Pere de Riudebitlles

Cristòfor CARDÚS

El fet d'assistir a principis dels anys trenta, en el Centre Excursionista de Catalunya, a un seminari de geografia humana dirigit per Pau Vila accentuà la meua afecció a la geografia i em posà en relació amb companys com Josep Iglésies, Lluís Solé Sabarís, Enric Ribas..., els quals havien de constituir més tard amb Pau Vila el nucli de la futura Societat Catalana de Geografia, la creació de la qual es donava a conèixer a finals del 1935 per un breu manifest subscrit pels membres fundadors.

Les ensenyances de Pau Vila es completaven amb excursions adequades al tema, en una de les quals recordo que ens acompanyà Pierre Vilar.

L'any 1930, a petició de Pau Vila, vaig traduir al català *Un mètode de geografia urbana*, de Raoul Blanchard, que l'any 1931 es va publicar al Butlletí del Centre i va constituir la temàtica tractada en el curs d'aquest darrer any.

Així mateix, de Pierre Vilar vaig fer la traducció del seu estudi *Barcelona* sota el títol *Interpretació geogràfica de Barcelona*, la qual va publicar també el Butlletí del Centre l'any 1935.*

La circumstància, per altra banda, de formar part de la Secció d'Estudis del Club Excursionista de Gràcia féu que col·laborés amb altres companys de la Secció, sota la direcció de Joan Coromines, en la recollida, sobre el terreny, de noms de lloc que havien d'incrementar el material aplegat al Servei Geogràfic de Catalunya amb vistes a poder reprendre la publicació del mapa 1:100.000 de la Mancomunitat.

A l'efecte anàvem proveïts d'unes credencials emeses el juliol de 1933 per l'Institut d'Estudis Catalans i signades pel seu secretari general R. d'Alós-Moner, i d'uns formularis im-

presos, en els quals anotàvem els topònims amb indicació de llurs respectives coordenades geogràfiques.

El full del mapa que ens tocava omplir de moment era el corresponent a Sabadell, que arribàrem a deixar enllestit a principis de 1936.

Amb tot, cobert ja mig full a mitjans de 1934, ens adonàrem que la dotzena de noms que podien entrar en un terme municipal d'extensió mitjana no guardava proporció amb els centenars de topònims recollits i que, tot i això, la recollida exhaustiva que practicàvem no deixava de tenir gran interès, per la qual cosa pensàrem aleshores interessar en aquesta tasca entitats excursionistes foranes, que seguirien unes normes i un patró que podria ser el recull de noms de Sant Pere de Riudebitlles, en el qual jo ja estava treballant des de l'any 1933; inclús tenia fet l'esborrany del mapa del terme basat en els plans cadastrals del municipi, i que delineà després Josep Torres, de la mateixa Secció d'Estudis.

Amb data 26-2-1935 la Secció d'Estudis del Club Excursionista de Gràcia, per mediació d'Enric Ribas, facilità al Sr. J. Puig i Cadafalch un informe-projecte per obtenir el recull sistemàtic de la toponímia de Catalunya, tot oferint-nos a mitjançar entre l'Institut d'Estudis Catalans i els col·laboradors. Anava annex a l'esmentat informe un esbós de projecte de publicació que ocupava tot un foli.

En el butlletí del Club Excursionista de Gràcia de febrer-març de 1936, precedit d'unes normes per a la notació fonètica, firmades conjuntament per Joan Coromines i Enric Ribas,** és publicat finalment el Recull de Noms de Sant Pere de Riudebitlles.

El 20-4-1936 es presentava en sessió científica de la Societat Catalana de Geografia el Recull de noms de Sant Pere de Riudebitlles i el projecte amb instruccions per estendre el treball a tots els municipis de Catalunya, el qual fou adoptat per la Societat i quedà nomenada una Comissió de Toponímia integrada per Joan Coromines, Josep M. de Casacuberta, M. Ferrer de Franganillo, Enric Ribas i Cristòfor Cardús.

* Aquest article va ser reeditat al núm. 25 de «Treballs de la Societat Catalana de Geografia».

** Es refereix a l'article *Per al recull dels noms de lloc de Catalunya*, que es reedita en aquest número de «Treballs de la Societat Catalana de Geografia».